

Autor de quatre llibres sobre aquest gènere

Xavier Coma: «El còmic ja no és subcultura»

Xavier Coma, especialista i crític del còmic, acaba de publicar dos nous llibres sobre aquest gènere. Coma afirma que el còmic ha deixat de ser un fenomen subcultural

El còmic, sorgit com a gènere a començament de segle i que va viure, en la dècada dels anys seixanta, un important canvi d'orientació amb l'aparició de l'*underground*, ha tingut aquests últims anys un èxit espectacular al nostre país. Han sorgit editorials dedicades específicament a aquest gènere, s'han consolidat una sèrie d'artistes i n'han sorgit d'altres, hi ha llibrereries especialitzades i, sobretot, augmenta el nombre de lectors. Una prova d'aquesta implantació del còmic al nostre país és la recent celebració a Barcelona d'un saló del còmic i la il·lustració.

Un dels principals especialistes en el còmic a casa nostra és Xavier Coma, del qual aquests dies han aparegut simultàniament dos llibres: *Y nos fuimos a hacer viñetas*, on s'estudien les aportacions més destacades dels còmics hispànics des de la fi de la guerra civil, i *(E)spiritu(u) de los comics*, on s'analitza el famós còmic de Will Eisner «Spirit», publicat a la premsa nord-americana del 1940 al

1952. Anteriorment Coma havia publicat «Los comics, un arte del siglo XX» (1978) i «Del gato Félix al gato Fritz. Historia de los comics» (1979).

Xavier Coma exerceix la crítica especialitzada periòdicament des de fa tres anys a la revista «Totem» i més recentment a la revista «La calle» i a «La Vanguardia». Des del 1976, però, ha publicat nombrosos articles en diversos mitjans de comunicació. Ha donat conferències i ha participat en tota mena de premis i actes relacionats amb l'especialitat. És llicenciat en dret i ha treballat també com a crític de jazz i en publicitat per a diferents mitjans.

Pregunta. Quines són les causes de l'actual boom del còmic?

Resposta. Hi ha dues línies molt diferents i contraposades. Una constitueix un progrés cultural en el sentit que, amb molt de retard en relació amb d'altres països, s'ha descobert ara que el còmic és un mitjà expressiu amb totes les possibilitats valuoses, com el cinema o la novel·la. Aquest reconeixement cultural ve del

«Aquí, abans de fer una contracultura, hem de tenir un nivell cultural»

FERRAN SENDRA

fet que hi ha una sèrie de gent que, a diferents nivells, han tractat el còmic d'acord amb la seva potència cultural. Ara bé, hi ha una segona línia d'aquest boom, que em sembla totalment negativa i que ve de la mandra cultural de la gent, que se sent incapaç de llegir llibres i es posa a llegir tebeos, cosa que li exigeix menys esforç mental.

P. A què és degut que aquí no hi hagi guionistes de còmic —llevat d'excepcions com Víctor Mora—, i, en canvi, hi hagi força bons dibuixants?

R. Cal dir en primer lloc que una cosa és ser bon dibuixant i una altra ser bon autor de còmics. Són dues que poden no coincidir. Aquí hi ha molt bons professionals que dibuixen bé, però, de narradors de còmics bons, n'hi ha molt pocs. Ara bé, també és fals quan es diu que hi ha molt bons dibuixants; el que hi ha són molts dibuixants correctes, però això s'ha de diferenciar molt d'un bon autor de còmics. Pel que fa a guionistes, s'explica fàcilment que n'hi hagi pocs. Durant molts anys el còmic ha estat un fenomen totalment subcultural, pràcticament dedicat a infants i sense ambició estètica. I el qui tenia afició d'escriure no s'hi ha dedicat. Durant molts anys només hi ha hagut el cas, en aquest sentit estrany, de Víctor Mora. Ara el còmic ja és considerat un art major. Ara no hi ha frens perquè surtin bons guionistes de còmics com hi havia abans.

P. Malgrat la seva important difusió, el còmic és encara minoritari?

R. Si agafem un mercat real, crec que sí. Perquè la revista de més tiratge no passa dels quaranta mil exemplars. Suposo que en aquests moments és el «1984». I després, el «Totem».

El paper de l'«underground»

P. Quin va ser el paper del còmic *underground* i quin és el seu sentit actualment?

R. L'*underground* va ser una contracultura tant per l'aspecte industrial i comercial —ja que seguia un camí marginal— com en l'aspecte expressiu —perquè seguia un camí de ruptura amb el dibuix «maco». El que aquí és considera que segueix aquesta tendència —fenomen de fet ja desaparegut— són un tipus de publicacions al cap de les quals hi ha «El víbora». Ara bé, em sembla que amb aquesta repercussió de l'*underground* aquí s'han canviat una mica els termes. «El víbora» no és una revista marginal, és una revista més del grup Toutain. Després, la lletgesa estètica s'ha convertit aquí, en una majoria dels casos, més aviat en una impotència expressiva que en altra cosa. A la immensa majoria de dibuixants que fan aquest còmic, els agradaria dibuixar millor. La cultura dels anys seixanta a Amèrica tenia una raó de ser i era molt

«Ara no hi ha frens perquè surtin bons guionistes de còmics»

«L'«underground» va ser una contracultura en l'aspecte industrial i en l'expressiu»

valuosa, perquè es donava en un país amb un nivell de cultura molt alt, on les contracultures són necessàries, perquè la cultura, quan s'oficialitza, queda morta. Aquí, abans de fer una contracultura, hem de tenir un nivell cultural. Tot el contracultural és ingenu i oportunista i dona la sensació que té un sentit totalment reaccionari.

P. Com veus el futur del còmic?

R. El problema és que la gent agafi una cultura del còmic, en el sentit d'entendre-hi, com en el sentit de la cultura cinematogràfica i artística. En aquell moment suposo que hi haurà un còmic reconegut amb una entitat estètica determinada, després hi haurà el de simple consum i després el dedicat als infants. Però això encara no és clar.

P. Per què hi ha tan poca gent que es dediqui a la crítica del còmic?

R. Perquè fins ara era considerat un subproducte que no interessava ningú, començant pels mitjans informatius. Hi hauria d'haver crítics de còmics, com hi ha crítics de cinema. Per altra banda, és difícil de dedicar-se a aquesta crítica d'una manera fixa, perquè la producció, a nivell mundial és de més interès i molt més extensa que una producció de cinema o de novel·la, per exemple. I costa molt d'estar al dia.

Rosa Maria Piñol

**PREMIS
BALDIRI REXACH**

1980 - 81

ACTES DE LLIURAMENT

* * *

**12 DE JUNY, DIVENDRES
A LES 19.30**

Sala Félix Millet, d'Òmnium Cultural